

«БЕКТЕМИН»

Жусуп Баласагын атындагы
Кыргыз улуттук университетинин
Юридикалык институтунун директору,
ю.и.д., профессор
К.М.Сманалиев

«21»

09

2025 ж.

Илимий-изилдөөчүлүк, илимий-техникалык иштердин натыйжаларын, илимий жана (же) илимий-техникалык ишмердүүлүктүн натыйжаларын ИШКЕ КИРГИЗҮҮ АКТЫСЫ

1. Ишке киргизүүнүн автору (соавторлору): Кыдыралиев Жаныбек
Болотович

2. Илимий-изилдөөчүлүк, илимий-техникалык иштердин, илимий
жана (же) илимий-техникалык ишмердүүлүктүн аталышы: 12.00.02
конституциялык укук; муниципалдык укук адистиги боюнча юридика
илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн
жазылган Кыдыралиев Жаныбек Болотовичтин «Жергиликтүү өз алдынча
башкаруу органдарынын конституциялык укуктук статусу жана
уюштуруучулук негиздери»

3. Кыскача аннотация: Жергиликтүү өз алдынча башкаруу — Кыргыз
Республикасынын башкаруу системасындагы маанилүү звеносу катары, элдин
бийлик жүргүзүү, башкаруунун децентрализациясын камсыз кылуу жана
калкка жеринде кызмат көрсөтүүдө, жергиликтүү калктын кызыкчылыктарын
коргоо принциптеринин ишке ашырылышын камсыз кылат. Кыргыз
Республикасында жергиликтүү өз алдынча башкаруу, Конституцияда
бекитилген нормаларга ылайык, жергиликтүү коомчулуктар тарабынан
түздөн-түз же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары аркылуу
жүргүзүлөт.

Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын өнүгүшү жана
иштеши коомду демократиялаштыруу, мыйзамдуу мамлекеттин негиздерин
чыңдоо жана жалпы мамлекеттик жана жергиликтүү деңгээлдерде
башкаруунун эффективдүүлүгүн жогорулатуу менен байланыштуу. Белгилей
кеткен максатка жетүү үчүн, ошондой эле жергиликтүү өз алдынча башкаруу
органдарынын көз карандысыздыгын, туруктуулугун жана натыйжалуулугун

камсыздоо үчүн алардын конституциялык-укуктук статусу жана уюштуруу принциптери маанилүү роль аткарат.

Бул контекстте жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын конституциялык-укуктук статусун жана уюштуруу негиздерин так аныктоо өтө маанилүү компонент болуп эсептелет. Демек, башкарууну модернизациялоо жана санариптештирүү шарттарында, глобалдашуу процесстеринин күчөшү жана жергиликтүү өзгөчөлүктөрдү эске алуу зарылдыгы менен жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын укуктук жөнгө салуусун өркүндөтүү маанилүү болуп саналат. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары коомдук кызматтардын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу, жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүү, жарандарды башкарууга тартуу жана социалдык адилеттүүлүктү камсыз кылуу сыяктуу функцияларды аткарышат. Бирок, укуктук жөнгө салуудагы кемчиликтер, мамлекеттик органдар менен жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын функцияларынын кайталанышы, ошондой эле ресурстарды чектөөлөр көп учурда бул максаттарга жетүүгө кедергисин тийгизет. Ошондуктан Кыргыз Республикасындагы жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын конституциялык-укуктук статусун жана уюштуруучулук негиздерин талдоо зарылчыгы пайда болду жана актуалдуу эсептелет.

Диссертациялык изилдөө ишинде жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын конституциялык статусу тереңдетилип изилденип чыкты, уюштуруучулук негиздери талданды, ошондой эле укуктук мамлекетти, жарандык коомду калыптандырууда жана демократиянын иштешинде пайда болгон көйгөйлөрдүн себептерин ачууда жергиликтүү башкаруу органдарын жөнгө салган ченемдик укуктук актылар талданып, мындагы мамилелерди жөнгө салуудагы конституциялык принциптердин мааниси жана орду аныкталды.

Илимий жаңылыгы коргоого коюлган бардык жоболор, эмгекте чыгарылган жыйынтыктар, корутундулар абсолюттук түрдө жаңы экендиги менен чагылдырылат.

Изилдөөнүн жүрүшүндө төмөнкүдөй илимий негизделген жоболор даярдалды:

- Кыргыз Республикасындагы жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын түшүнүгүн, белгилери жана маңызын аныкталды жана колдонуудагы мыйзамдарга толуктоолор сунушталды;
- Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишмердүүлүгүнүн негизин түзгөн конституциялык принциптер изилденди;

- Кыргыз Республикасындагы ЖӨБ органдарынын ишмердүүлүгүнүн конституциялык-укуктук негиздерин пайда болуусун жана өнүгүүсүн талданды;
- Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын түзүмү жана ыйгарым укуктары изилденди жана аларга карата сунуштар иштелип чыкты;
- Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын мамлекеттик органдар менен чектешүүсү боюнча укуктук көйгөйлөр аныкталды жана мамлекеттик органдар тарабынан өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарга талдоо жүргүзүлдү;
- Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишмердүүлүгүндөгү мыйзамдуулуктун акарылышын, тартиптин сакталышын жана жоопкерчиликке тартуунун укуктук негиздери жана андагы көйгөйлөр аныкталды;
- Административдик-аймактык реформанын жүрүшүндө жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында пайда болгон көйгөйлөр изилденди жана практикалык сунуштар иштелип чыкты;
- Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишмердүүлүгүн жөнгө салган колдонуудагы мыйзамдык актылар изилденди жана аларды өркүндөтүү боюнча сунуштар берилди;

4. Ишке киргизүүдөн жаралган эффект: Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын конституциялык-укуктук негиздерин изилдөөнүн натыйжасында теориялык-прикладдык жактары ачылды. Андагы иштелип чыккан теориялык жоболор, тыянактар жана практикалык сунуштамалар ата мекендик конституциялык жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу мыйзамдарды өркүндөтүүдө, тиешелүү мамлекеттик бийлик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишинде колдонулушу мүмкүн.

Диссертацияда камтылган жоболор жогорку окуу жайларында конституциялык укук, административдик укук, муниципалдык укук дисциплиналарды окутууда, ошондой эле башкаруу ишмердүүлүгүнүн укуктук негиздерин, муниципалдык укуктун актуалдуу көйгөйлөрү сыяктуу курстарда, ошондой эле аталган дисциплиналар боюнча окуу китептерин жана окуу куралдарын даярдоодо колдонууга болот.

5. Ишке киргизүү орду жана убактысы: Бишкек шаары, Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети, Юридикалык институт, «Конституциялык жана муниципалдык укук» кафедрасы, «Административдик укук, финансы укугу жана маалымат укугу» кафедрасы, Киев көч., 132 аталган окуу жайында 2024-2025 жылдарында окуу процессине киргизилди.

6. Ишке киргизүү формасы: Жүргүзүлгөн изилдөөнүн жыйынтыгы боюнча диссертанттын айрым сунуштары, Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин Юридикалык институтунун «Административдик укук, финансы укугу жана маалымат укугу» кафедраларасында изилдөө жүргүзүлгөн темага байланышкан сабактар боюнча жумушчу окуу пландарына киргизилди.

Комиссиянын төрагасы:

Ж.Баласагын атындагы КУУнун
Юридикалык институтунун
«административдик укук,
финансы укугу жана маалымат укугу»
кафедрасынын башчысы
ю.и.д., профессор Базарбаев Э.Б.

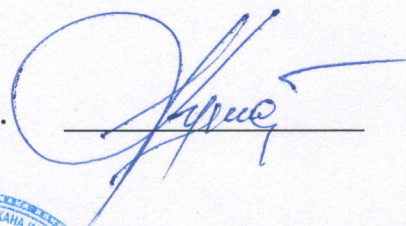

Комиссиянын мүчөлөрү:

Ж.Баласагын атындагы КУУнун
Юридикалык институтунун
окуу иштери боюнча директордун
орун басары, ю.и.к., доцент Сыдыкова З.Д.

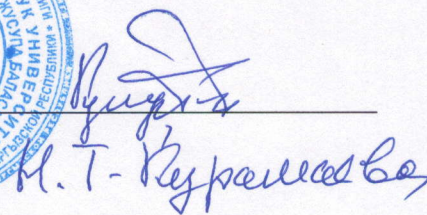

Ж.Баласагын атындагы КУУнун
Юридикалык институтунун
«административдик укук,
финансы укугу жана маалымат укугу»
кафедрасынын доценти, ю.и.к., доцент Кубатов И.К.

Кол тамгасын тастыктайм:

Кадрлар башкармалыгынын башчысы / бөлүм башчы

Н. Т. Курамшов